

Dr Ewa Bielenda-Mazur

Filolog, logopeda, terapeuta wczesnej interwencji logopedycznej i terapeutycznej, wykładowca w Katedrze Logopedii Uniwersytetu Pedagogicznego, członek Zarządu Małopolskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Logopedycznego. W Centrum Metody Krakowskiej prowadzi terapię dzieci z alalią, autyzmem, zespołem Aspergera, zespołem Downa oraz zagrożonych dysleksją, z wadami wymowy i niepełnością mowy.

Co powinno niepokoić w rozwoju małych dzieci?

W rozwoju małych dzieci powinny niepokoić znaczne odstępstwa od harmonogramu rozwojowego. Współcześnie dostępnych jest wiele książek, które ten rozwój charakteryzują. Warto więc „rozliczać” dziecko z osiągnięć przypisanych do ich wieku, w razie wątpliwości skonsultować się ze specjalistą – logopedą, terapeutą wczesnej interwencji.

Kiedy udać się do specjalisty?

Do specjalisty należy udać się, gdy niepokoją nas zachowania dziecka lub gdy nie zdobywa ono umiejętności, które przypisane są do jego wieku. Kontrolą prawidłowego rozwoju może być wizyta profilaktyczną, oprócz wnikliwej diagnozy rodzic otrzyma wskazówki odnośnie tego, co zrobić, by stymulować rozwój dziecka.

Kiedy zacząć stymulację?

Stymulację można i warto rozpocząć w okresie prenatalnym. Od pierwszych dni po urodzeniu jest ona bardzo korzystna dla dziecka i może być niezwykle interesującą przygodą dla rodziców.

Jak uchronić dziecko przed zaburzeniami rozwoju?

Nie zawsze można uchronić dziecko przed zaburzeniami rozwoju, można natomiast wcześniej wykryć symptomy nieprawidłowości i je zminimalizować.

Czym jest alalia?

Alalia to zaburzenie, które objawia się trudnościami w rozwoju mowy. Przyczyną zaburzenia są głównie deficyty przetwarzania informacji w odpowiedniej kolejności a tego wymaga przetwarzanie języka. Dziecko w opóźnionym tempie nabywa pewne umiejętności językowe, choć ma intencję komunikacyjną, tzn. chce się porozumiewać. Osoby, u których stwierdzono alalię w dzieciństwie w dorosłości mają obniżony poziom sprawności językowych.

Jakie są przyczyny alalii?

Jak w przypadku wielu zaburzeń, niemożliwe jest jednoznaczne wskazanie przyczyn. Istnieją pewne obszary w mózgu, które inaczej wyglądają u osób prawidłowo rozwijających mowę, a

inaczej u osób z alalią, jednak zaburzenie to jest wieloczynnikowe i nie do końca wyjaśnione są jego przyczyny.

Na czym polega różnica pomiędzy alalią a opóźnionym rozwojem mowy i opóźnionym rozwojem wymowy?

Alalia to zaburzenie objawiające się tym, że dziecko nie rozwija mowy tak jak powinno na danych etapach. Opóźniony rozwój mowy to objaw zaburzenia, czasem tak też nazywane są niewielkie trudności w rozwoju mowy, warto jednak pamiętać, że trudno jest rozróżnić opóźnienie w rozwoju mowy od zaburzenia, nie należy go zatem bagatelizować. O opóźnionym rozwoju wymowy mówimy, gdy dziecko ma trudności w wypowiedaniu głosek, które już powinny się na danym etapie pojawić.

Jaka jest różnica pomiędzy alalią i afazją?

Alalia to zaburzenie spowodowane niewłaściwym funkcjonowaniem mózgu (głównie w zakresie przetwarzania języka) a afazja uszkodzeniem struktury mózgu.

Na czym polega różnica między alalią a mutyzmem?

Mutyzm to odmowa komunikowania się za pomocą mowy spowodowana dużym stresem, który wówczas się pojawia, dziecko posiada kompetencje językowe. W przypadku alalii dziecko nie mówi, bo ma trudności w budowaniu wypowiedzi językowych. W każdym z tych zaburzeń powodem „niemówienia” nie jest lenistwo czy krnąbrność dziecka.

Jak wyglądają kontakty dziecka z alalią z rówieśnikami?

Dziecko z alalią w grupie przedszkolnej najczęściej jest wycofane, czasem bywa agresywne, gdy nie może w sposób niewerbalny porozumieć się z rówieśnikami, np. gdy kolega zabiera mu zabawkę, a ono nie potrafi poskarżyć się Pani, próbuje ustalić reguły w inny sposób.